

Državni izpitni center

M 0 4 1 2 7 1 1 4

SPOMLADANSKI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 7. junij 2004

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA ZA TOČKOVANJE SLOVNIČNE ENOTE

Posamezne naloge slovnične enote so otočkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa število pravilnih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kot je možnih točk. Pri točkovanju posamezne naloge uporabimo negativni pristop: ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, kar pomeni, da je neka naloga otočkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali pa več, kolikor je možnih točk.

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE NAPAK

Ortografska napaka *Ortografska napaka (v rabi geminat, črk ij in c/k ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak (2/4 = 1/2 točke, 4/4 = 1 točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, in se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri pride do prvega sodega seštevka. Postopek se ponavlja.*

Morfološka napaka *Morfološka napaka, ki je posledica izbora napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbor napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbor nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake na isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak na isti besedi pomeni odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oz. v kongruentnih stavčnih členih, prav tako pomeni odbitek le 1 točke (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali obratno – v subjektu in predikatu itd.) NB Morfološka napaka, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, pomeni odbitek 2 točk. To je tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami -r, -ris, -tur itd.).*

Sintaktična napaka *Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je zagrešenih v določeni sintaktični konstrukciji.*

Leksikalna napaka *Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbor manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neuporabo besede.*

REŠITVE NALOG SLOVNIČNE ENOTE

I. IZBERITE PRAVILNO OBLIKO. (10)

1. (c) fieri	6. (a) praesidio
2. (b) colenda	7. (b) futurum sit
3. (a) putare	8. (c) dictu
4. (b) cubitum	9. (b) eligendis
5. (c) fortiter	10. (b) virtute

II. POSTAVITE BESEDE V OKLEPAJIH V PRAVILNO OBLIKO. (10)

1. **Tusculi, Romam, septendecim, tres, Romam**
2. **tricesimo primo, quinta, sexaginta**
3. **Neapolim, rus**

III. IZBERITE POMENSKO NAJUSTREZNEJŠI VEZNIK IN POSTAVITE GLAGOL V OKLEPAJU V PRAVILNO OBLIKO. (10)

1. **Quamvis** liberi matri magnum dolorem **afferant**, animus maternus omnia ignoscit.
2. **Simulac** Plinius domum **rediit**, reliquum tempus studiis dabat.
3. Milites castra adeo muniverunt, **ut** hostium impetum **sustinerent**.
4. Nunc apud vos manebo, **cum** ante vesperum domum venire non iam **possim**.
5. Ab amicis peto, **ut** me **adiuvent**.

IV. SPREMENITE STAVČNE KONSTRUKCIJE PO NAVODILIH V OKLEPAJU. (25)

1. **Ciceroni consuli res publica** a Catilina **servanda erat**. (4 TOČKE)
2. Romani **deis (diis/dis) placandis** magnam operam dabant. (3 TOČKE)
3. **Si sapientia adiuvat**, homo bene beateque vivere potest. (3 TOČKE)
4. Hostis pontem, **quem Romani aedificaverant (aedificaverunt)**, deleverunt. (3 TOČKE)
5. Plinius litteris amicum invitavit, **ut se** in villa **sua visitaret**. (4 TOČKE)
6. Omnes scimus concordia **parvas res crescere**, discordia **maximas dilabi**. (4 TOČKE)
7. Imperator Antonius aequissimos viros legit **rem publicam administratum / rem publicam administraturos / ad rem publicam administrandam / rem publicam administrandi causa / rei publicae administrandae causa**. (4 TOČKE)

V. PREVEDITE NASLEDNJE STAVKE V LATINŠČINO. (25)

Notum est Minoem Daedalum et Icarum in labyrinthum inclusisse/clausisse. Daedalus alas fecit, ut cum filio ex carcere effugeret. Quamquam pater filium monuit: "In medio tutissimus eris/ibis!", filius ei non paruit. Cum soli appropinquavisset, calor eius ceram mollivit. Puer miser patrem vocabat, dum undae os eius clauserunt.

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Prevod latinskega besedila v slovenščino se točkuje po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
1. Razumevanje latinske slovnice in besedišča	do 50 točk
2. Obvladovanje slovenske slovnice	do 5 točk
3. Slog	do 5 točk
Ocenitev po vseh kriterijih	do 60 točk

OPOMBE

Pri 1. in 2. kriteriju uporabimo negativno točkovno metodo (*ugotavljamo napake, jih točujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk*), pri 3. kriteriju pa pozitivno metodo (*dodelitev točk od 0 do 5*). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih kriterijih.

Razumevanje latinske slovnice in besedišča Pri razumevanju latinske slovnice točujemo z odbitkom 1 točke vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oz. neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v slovničnem testu.

Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbor manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

Obvladovanje slovenske slovnice Obvladovanje slovenske slovnice vrednotimo glede na število napak v slovenskem oblikoslovju in skladnji, pa tudi v pravopisju. Pravopisne napake točujemo kot latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kot latinske morfološke napake (po 1 točko).

Slog Po kriteriju sloga s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (*natančnost in jasnost*) besedišča ter naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

OSNOVNA RAVEN

Cicero razmišlja, kako različne so verske predstave pri različnih ljudstvih.

Če pogledaš mnoga različna ljudstva in mesta, ti ne bo ostalo skrito, kako se predstave ljudi razlikujejo. Kajti Egipčani najprej, katerih zapisi vsebujejo spomin na (nadvse) številna stoletja in dogodke, imajo neko govedo za boga, ki ga imenujejo Apis, in ni jih sram častiti (tudi) mnogih drugih živali. V Grčiji, tako kot pri nas, so veličastna svetišča posvečena človeškim podobam, ki so jih Perzijci imeli za brezbožna. Zato je Kserkses, ko je s četami prečkal morje, ukazal, kot pravijo, požgati svetišča Atencev, ker je sodil, da je brezbožno, da so bogovi zaprti med stene (s stenami). Atencem pa so bili ti požari zelo mrzki in dolgo niso popravili templjev, da bi imeli zanamci pred očmi večni dokaz perzijskega zločina. Mi pa mislimo, da za bogove nikakor niso primerne človeške žrtve. Toda Galci in Punci so mislili, da je žrtvovati ljudi tako pobožno kot nesmrtnim bogovom nadvse drago. Krečani in Etolci mislijo, da je častno ropati; Galci menijo, da je sramotno obdelovati polja in zato oboroženi napadajo tuja polja in jih žanjejo.

VIŠJA RAVEN

Cicero razmišlja, kako različne so verske predstave pri različnih ljudstvih.

Če pogledaš mnoga različna ljudstva in mesta, ti ne bo ostalo skrito, kako se predstave ljudi razlikujejo. Kajti Egipčani najprej, katerih zapisi vsebujejo spomin na (nadvse) številna stoletja in dogodke, imajo neko govedo za boga, ki ga imenujejo Apis, in ni jih sram častiti (tudi) mnogih drugih živali. Nato v Grčiji, tako kot pri nas, so veličastna svetišča posvečena človeškim podobam, ki so jih Perzijci imeli za brezbožna. Zato je Kserkses, ko je s četami prečkal morje, ukazal, kot pravijo, požgati svetišča Atencev, ker je sodil, da je brezbožno, da so bogovi zaprti med stene. Atencem pa so bili ti požari zelo mrzki in dolgo niso popravili templjev, da bi imeli zanamci pred očmi večni dokaz perzijskega zločina. Mi pa mislimo, da za bogove nikakor niso primerne človeške žrtve. Toda Galci in Punci so mislili, da je žrtvovati ljudi tako pobožno kot nesmrtnim bogovom nadvse drago. Krečani in Etolci mislijo, da je častno ropati; Galci menijo, da je sramotno obdelovati polja in zato oboroženi napadajo tuja polja in jih žanjejo.

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

STRUKTURA KNJIŽEVNE ENOTE

Z rešitvami nalog književne enote lahko kandidati dosežejo naslednje število točk:

Naloga	Število točk
1. Metrika (<i>metrična shema heksametra; teoretično vprašanje</i>)	do 10 točk
2. Interpretacija odlomka iz Metamorfoz (<i>povzetek vsebine in zgodbe</i>)	do 20 točk
3. Esejsko vprašanje (<i>literarnokritično oz. kulturno-civilizacijsko vprašanje</i>)	do 50 točk
Skupaj	do 80 točk

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

1. in 2. naloga Rešitve se točkujejo po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
pravilna, kakovostna in celovita rešitev	največje možno število točk
pravilna, a preprosta in skromna rešitev	minus 1–2 točki
vsaka napačna navedba v rešitvi	minus 1 točka
vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	minus 1 točka
posebno kakovostna rešitev	<i>plus 1–2 točki</i>
Ocenev po vseh kriterijih	do 10/20 točk (12/22 točk)

3. naloga Rešitev se točkuje po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
1. Vsebina:	do 40 točk
• poznavanje snovi oz. vsebinska ustreznost	<i>30 točk</i>
• problemska obravnava snovi	<i>2 točki</i>
• logično utemeljevanje in/oz. ponazarjanje s primeri	<i>2 točki</i>
• zanimivost in izvirnost obravnave	<i>2 točki</i>
• zrelost obravnave	<i>2 točki</i>
• pomenska povezanost besedila	<i>2 točki</i>
2. Zgradba in slog:	do 10 točk
• jezikovna pravilnost	<i>2 točki</i>
• jasnost in natančnost izražanja	<i>2 točki</i>
• pestrost besedišča	<i>2 točki</i>
• členitev besedila	<i>2 točki</i>
• rokopisna urejenost besedila	<i>2 točki</i>
Ocenev po vseh kriterijih	do 50 točk

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

Latinsko besedilo:

Medea (Ovidius, Metamorphoseon liber VII, 51 – 17)

1. Napišite metrično shemo naslednjih verzov in na besedah označite iktus. (10)

Érg(æ) ego géрманám fratémque patrémque deósque

- u u | - - | - | - u u | - u u | - u

ét natále solúm ventís abláta relínquam?

- | - u u | - | - | - u u | - -

Némpe patér saevús, nempé (æ)st mea bárbara téllus,

- u u | - | - | - uu | - u u | - -

fráter adhúc infáns; stant mécum vóta soróris,

- u u | - | - | - | - u u | - u

máximus íntra mé deus ést! Non mágna relínquam,

- u u | - | - uu | - | - u u | - -

2. Interpretirajte dani odlomek: podrobno in natančno povzemite njegovo vsebino in opišite zgodbo, v katero sodi. (20)

Vprašanje je odprtega tipa. Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi razumevanja latinskega besedila ter spremne besede in opomb k slovenskemu prevodu Ovidijevih Metamorfoz (avtor dr. Kajetan Gantar).

3. Kaj veste o liku Medeje v grški tragediji in Ovidijevi poeziji. (50)

Vprašanje je odprtega tipa. Odgovor predvideva široko, tudi samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.